

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Stedelijke Basisschool Berenschool te Berendrecht

Hoofdstructuur	Basisonderwijs
Instellingsnummer	6767
Instelling	Gemeentelijke Basisschool - Berenschool
directeur	Karin VAN DEN BRANDT
adres	Monnikenhofstraat 25 2040 BERENDRECHT
telefoon	03 568 30 90
fax	03 568 04 81
e-mail	basis.monnikenhofstraat@so.antwerpen.be
website/URL	
Bestuur van de instelling	128728 - AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen
adres	Lange Gasthuisstraat 15 2000 ANTWERPEN
Scholengemeenschap	119735 - SG Antwerpen Noord 2
adres	Lamorinièrestraat 227 2018 ANTWERPEN
CLB	114215 - Stedelijk CLB Antwerpen
adres	Lange Gasthuisstraat 24 2000 ANTWERPEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	31-01-2012, 01/02-02-2012
Einddatum	02-02-2012
Bespreking verslag	14-02-2012
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Ludo De Lee
Teamleden	Erik Verhoeven Jan Speltincx
Deskundige(n) administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus.....	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3 VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	7
3.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding	8
3.3 Lager onderwijs: wiskunde.....	9
3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	10
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
4.1 Deskundigheidsbevordering	12
4.2 Leerbegeleiding	12
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	14
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
6.1 Wat doet de school goed?	15
6.2 Wat kan de school verbeteren?	15
6.3 Wat moet de school verbeteren?	15
7 ADVIES	16
8 REGELING VOOR HET VERVOLG	16

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een apart verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving. Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek. Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten. Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag. Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°).
Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De **Stedelijke Basisschool Berenschool** is gelegen in Berendrecht, een polderdorp vlakbij de Antwerpse haven in het meest noordelijke district van de stad. Door zijn ligging heeft dit district weinig te maken met de drukte van de grootstad of het capaciteitsprobleem van het Antwerpse onderwijs. De school profileert zich dan ook als een kleinschalige dorpsschool en werft vrijwel uitsluitend kinderen uit Berendrecht. De schoolpopulatie is een weerspiegeling van de buurt: een sociale mix van alle bevolkingslagen. Op enkele uitzonderingen na spreken alle kinderen Nederlands of zijn ze de schooltaal voldoende machtig om Nederlandstalig onderwijs te volgen. In beide afdelingen stelt de school de klasgroepen samen op basis van de leeftijd van de kinderen. Sinds het schooljaar 2009-2010 nam het aantal kleuters sterk toe. Om grote kleutergroepen te vermijden, gaat de school creatief om met haar lestijden gelijke onderwijskansen en lichamelijke opvoeding. In de lagere afdeling zet de school een specifieke ondersteuning op voor kinderen die meer uitdaging nodig hebben dan het reguliere aanbod. De laatste jaren wijzigde het schoolteam geregeld en nam het aantal jonge leerkrachten toe.

Op basis van het **vooronderzoek** op 23 januari 2012 onderzocht de onderwijsinspectie tijdens deze doorlichting de inspanningsverplichting van de kleuterafdeling voor wiskundige initiatie en lichamelijke opvoeding en de resultaatsverplichting van de lagere afdeling voor wiskunde en wereldoriëntatie. Daarnaast onderzocht ze ook aspecten van het welzijnsbeleid en de kwaliteit van de deskundigheidsbevordering, de leerbegeleiding en het algemeen beleid van de school.

Het **erkenningsonderzoek** toont aan dat de inspanningen in de kleuterafdeling voor de leergebieden wiskundige initiatie en lichamelijke opvoeding voldoen. Hetzelfde onderzoek toont aan dat de resultaten in de lagere afdeling voor de leergebieden wiskunde en wereldoriëntatie niet voldoen.

In de **kleuterafdeling** komen leerinhouden van alle leergebieden in een sterke samenhang aan bod binnen thema's. De leerkrachten gaan doelgericht te werk en streven ontwikkelingsdoelen na. Ze gebruiken hiervoor de leerplannen of daarop gebaseerde referentiekaders die ze op een correcte en doordachte manier toepassen bij de planning van het aanbod. Op deze manier realiseren ze kwaliteitsvol kleuteronderwijs dat aan de verwachtingen van de overheid voldoet. Dit gebeurt bovendien in klaslokalen die doordacht en rijk zijn ingericht en tegemoet komen aan de exploratiedrang van de kleuters. De leerkrachten creëren krachtige leeromgevingen waarin intentioneel en incidenteel leren kansen krijgen. De optie om zelf in te staan voor de lessen lichamelijke opvoeding nemen de leerkrachten ernstig. De geobserveerde lessen zijn planmatig voorbereid en worden doelgericht uitgevoerd. De leerkrachten hebben daarbij oog voor de samenhang tussen de lessen lichamelijke opvoeding en de activiteiten in de klas.

In de **lagere afdeling** zijn de leerplannen nauwelijks sturend om een doelgericht onderwijsleeraanbod uit te werken. De leerkrachten hebben weinig ervaring om leerplannen als leidraad te gebruiken bij de planning van hun onderwijs. Hiervoor ontbreekt bij nogal wat leerkrachten essentiële leerplankennis en inzicht in de achterliggende leerplanvisie van wiskunde en wereldoriëntatie. Voor beide leergebieden gebruikt de school onderwijsleerpakketten als hulpmiddel om de onderwijspraktijk te concretiseren. De wijze waarop de leerkrachten met deze pakketten omgaan, is onderling verschillend en veeleer vrijblijvend. De resultaten van externe toetsen die het bereiken van leerplandoelen en eindtermen testen, tonen aan dat de output van de school (in vergelijking met scholen met een gelijkaardige schoolpopulatie) voor sommige aspecten van wiskunde en wereldoriëntatie beduidend lager ligt. De school heeft hiervoor zelf geen

verklaring, maar is hiernaar wel op zoek. Ze analyseerde hiervoor de resultaten van de toetsen om gerichte verbeteringsacties op te zetten. Er is echter weinig opvolging en controle op de concrete uitvoering van de acties. De leerkrachten passen de acties en de daaraan gekoppelde afspraken in de praktijk verschillend of niet toe. Voor wereldoriëntatie onderneemt het team een poging om een verticale samenhang te verkrijgen in het aanbod en de volledigheid van het aanbod te bewaken. Het daarvoor gebruikte instrument mist echter zijn doel en doet de leerkrachten de samenhang tussen de doelen van de verschillende leerjaren uit het oog verliezen.

Het **kwaliteitsonderzoek** toont aan dat de school aan het begin staat van een ontwikkelingsproces, zowel op het vlak van **deskundigheidsbevordering** als wat de **leerbegeleiding** betreft.

De school investeert in de individuele professionalisering van de leerkrachten. Ze krijgen alle mogelijkheden om nascholingen te volgen die aansluiten bij hun interesse of bij specifieke zaken die met hun klaswerking te maken hebben. De deskundigheidsbevordering van de leerkrachten als team krijgt wat minder aandacht. De teamgerichte nascholingen zijn beperkt afgestemd op de noden van de school en niet alle teamleden zijn op de hoogte van het nascholingsplan.

De school heeft een nieuwe zorgcoördinator en pas enkele weken een nieuwe leerkracht gelijke onderwijskansen. De zorgcoördinator blaast de leerbegeleiding terug leven in op basis van een nieuw theoretisch kader. Terwijl ze zichzelf professionaliseert in haar opdracht ondersteunt ze het team om dit kader in de praktijk om te zetten. De school ziet zowel de ouders als externe hulpverleners als belangrijke partners van de zorgbrede werking. Globaal genomen leggen alle leerkrachten intuïtief een zorgbrede houding aan de dag in de eigen klas. Ze zoeken naar mogelijkheden om te differentiëren en in te spelen op de noden van de leerlingen. Momenteel zijn er relevante verschillen in deze handelingsbekwaamheid, vooral in de lagere afdeling.

Het onderzoek naar het **algemeen beleid** toont aan dat de school zowel interne als externe mogelijkheden benut om zicht te krijgen op de eigen kwaliteit. De school heeft op beleidsvlak een turbulent verleden achter de rug. De huidige directeur investeerde veel in het welbevinden van de leerkrachten en de teamsfeer om kwaliteitsvol onderwijs te kunnen realiseren. Momenteel zijn de basisvoorwaarden vervuld om pedagogisch-didactische werkpunten aan te pakken. De bereidheid van het team om dit te doen, is groot.

De onderwijsinspectie formuleert een **gunstig advies** voor de **kleuterafdeling**. Binnen deze afdeling is het draagvlak voldoende groot om het huidige ontwikkelingsproces verder te zetten op de ingeslagen weg en zelf de onderwijskwaliteit, mede op basis van de aanbevelingen in dit verslag, verder bij te sturen en te verbeteren of te borgen. Voor de **lagere afdeling** formuleert de onderwijsinspectie een **beperkt gunstig advies** voor de leergebieden wiskunde en wereldoriëntatie. Het team van deze afdeling moet eerst grondig investeren in leerplankennis met het oog op een functionele toepassing van het leerplan. Het uiteindelijke doel moet zijn dat het merendeel van de leerlingen de eindtermen van alle domeinen van wiskunde en wereldoriëntatie bereikt. Het huidige klimaat in de school kan hiervoor nu renderen om samen succesvol te werken aan de pedagogisch-didactische prioriteiten die de onderwijsinspectie oplegt.

2 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Leergebieden in de focus

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

3 VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Motivering

- Aan de hand van een evenwichtig en gevarieerd aanbod, een kwaliteitsvolle klaspraktijk en observatiegegevens tonen de leerkrachten aan dat ze de ontwikkelingsdoelen wiskundige initiatie in voldoende mate aanbieden en nastreven. De visie op goed kleuteronderwijs, zoals de eigen onderwijskoepel die vooropstelt, is zichtbaar aanwezig in de onderwijspraktijk.
- De kleutergroepen zijn samengesteld op basis van de leeftijd van de kinderen. De leerkrachten maken functioneel gebruik van de leerplannen om een leeftijdsgebonden

aanbod uit te werken. Vrij recent maken ze gebruik van een netgebonden referentiekader om een overzicht te hebben op de nagestreefde doelen.

- De leerkrachten plannen doelgerichte activiteiten op basis van thema's die aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de kleuters. Binnen elk thema stellen ze een aantal dominante doelstellingen voorop. Daarnaast streven ze ook dagelijks algemene, terugkerende doelen na. Deze doelen leggen ze in onderling overleg vast voor elke leeftijdsgroep.
- Een gestructureerde planningsstrategie bewaakt intentioneel de evenwichtige samenstelling van het aanbod. De thematische werking zorgt voor een sterke horizontale samenhang tussen alle leergebieden en domeinen. Opvallend is de samenhang tussen het leergebied lichamelijke opvoeding en de overige leergebieden.
- De leerkrachten evalueren de dominante doelen na elk thema, waarbij ze de evaluaties rechtstreeks relateren aan het leerplandoel. Om wiskundige en andere begrippen in een graduele opbouw aan te leren, gebruiken ze een begrippenlijst. Ze hechten structureel veel belang aan de verwerving van de begrippen. De begrippenkennis is dan ook een wezenlijk onderdeel van de evaluatie van de kleuter.
- De wijze waarop de leerkrachten de activiteiten organiseren, maakt incidenteel en intentioneel leren mogelijk. Zowel leerkracht- als kindgestuurde activiteiten komen voor. Naast een interactieve begeleidingsstijl zorgen doordachte organisatievormen voor een hoge betrokkenheid van de kleuters. Specifieke werkvormen stimuleren de zelfstandigheid van de kleuters.
- De school besteedt veel aandacht aan de doorstroming van het kleuteronderwijs naar het lager onderwijs. Materialen en werkvormen uit de laatste kleuterklas zijn terug te vinden in het eerste leerjaar. De betrokken leerkrachten hebben hierover met elkaar formeel en informeel overleg.
- De leerkrachten beschikken over een rijk materialenaanbod. De klaslokalen zijn doordacht ingericht op basis van een specifieke kijkwijzer. De inspanningen die de leerkrachten op dit vlak in het verleden leverden, zijn zichtbaar in functioneel uitgewerkte hoeken. De aandacht voor de verticale samenhang is opvallend.
- De leerkrachten betrekken de ouders op uiteenlopende manieren bij het klasleven en informeren hen over het dagelijkse reilen en zeilen in de klas.

3.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding

Voldoet

Motivering

De kleuterafdeling werkt vanuit een thematische en geïntegreerde aanpak die de indeling in leergebieden overstijgt. Vanuit deze optiek gelden de vaststellingen over de organisatie en de uitvoering van de onderwijspraktijk (zoals hierboven beschreven) ook voor dit leergebied. Hieronder worden enkel nog een aantal relevante leergebiedspecifieke vaststellingen beschreven.

- De leerkrachten gaan bewust om met de beschikbare lestijden. Ze gebruiken de lestijden lichamelijke opvoeding (samen met lestijden gelijke onderwijskansen) als lestijden groepsleerkracht om zo kleinere klasgroepen te kunnen samenstellen. Dit betekent dat de kleuterafdeling geen aparte leerkracht lichamelijke opvoeding heeft en de leerkrachten zelf wekelijks twee lestijden bewegingsopvoeding geven.
- De organisatie van de lessen lichamelijke opvoeding is structureel opgenomen in de weekplanning. Elke klas beschikt op vaste momenten over de turnzaal of de speelzaal.

De observaties tonen aan dat de lessen bewegingsopvoeding zeer gestructureerd, planmatig en doelgericht verlopen.

- De lessen lichamelijke opvoeding vormen een geïntegreerd deel van het thema. Door zelf lichamelijke opvoeding te geven, hebben de leerkrachten meer oog voor de samenhang tussen deze lessen en de activiteiten in de klas.
- Zowel het optimaal gebruik van de ruime klaslokalen als de inrichting van de speelplaats bieden de kleuters heel wat bijkomende bewegingskansen. Naast de structurele lestijden lichamelijke opvoeding krijgt de motorische ontwikkeling eveneens aandacht in de dagelijkse klaspraktijk.

3.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet niet

Motivering

- De school beschikt voor wiskunde over outputgegevens waaruit blijkt dat de meeste leerlingen niet alle eindtermen in voldoende mate bereiken. De resultaten van de externe eindtoetsen tonen aan dat de school, in vergelijking met haar referentiegroep, opvallend lager scoort voor de aspecten hoofdrekenen, cijferen en meten. Deze tendens valt ook op bij eigen, interne toetsen en leerjaarspecifieke evaluaties.
- De school analyseerde de fouten van de externe toetsen en koppelt daaraan verbeteracties en afspraken om betere resultaten te boeken. Ze ging, als mogelijke verklaring van de tegenvallende resultaten, weinig na of de toetsafname voldoende valide verloopt.
- De concretisering van de verbeteracties in de klaspraktijk is beperkt en wordt weinig opgevolgd. Niet alle leerkrachten leven de gemaakte afspraken na of zijn hiervan op de hoogte. Bij de instroom van nieuwe leerkrachten of wanneer leerkrachten van leerjaar veranderen, blijken de afspraken grotendeels verloren te gaan.
- De leerkrachten zijn weinig vertrouwd met de uitgangspunten van de eindtermen en de leerplanvisie van wiskunde. Het leerplan is voor de meeste leerkrachten ongekende materie. Ze weten niet hoe ze het praktisch kunnen toepassen in functie van het onderwijsleeraanbod van hun leerjaar.
- Om het onderwijsleeraanbod te plannen en inhoud te geven, kiest de school voor een onderwijsleerpakket. Er zijn op schoolniveau weinig concrete afspraken over de wijze waarop elke leerkracht met het pakket moet omgaan. Iedereen doet dit vanuit een professionele, maar persoonlijke houding. Het beleid van de school gaat weinig na of er tussen de leerkrachten op dit vlak relevante verschillen bestaan die mogelijk een invloed hebben op het bereiken van de eindtermen.
- Binnen de school leeft de stilzwijgende afspraak om voor elk leerjaar het pakket volledig af te werken. Enkele leerkrachten geven aan dat ze soms bepaalde inhouden schrappen, maar met welke motivatie ze dit doen is niet duidelijk.
- Uit de observaties blijkt dat enkele leerkrachten oog hebben voor wiskundeonderwijs vanuit realistische contexten. Daarbij bieden ze de leerinhouden vaak probleemstellend aan.
- De meeste leerkrachten maken gebruik van de differentiatiemogelijkheden uit het onderwijsleerpakket om oefeningen aan te bieden die aansluiten bij de beginsituatie van elke leerling. De begeleiding van leerlingen met wiskundige ondersteuningsnoden is leerkrachtafhankelijk.

- Er is geen samenhang in de graduele opbouw van de klaswanden. Concrete afspraken in verband met wandplaten en wiskundige heuristieken ontbreken. De leerkrachten zijn niet op de hoogte van wat het leerplan op dit vlak voorschrijft.

3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Motivering

- De school bereikt niet voor alle domeinen van wereldoriëntatie de eindtermen. De resultaten van externe toetsen zijn zeer divers. Uit beschikbare outputgegevens blijkt dat de leerlingen vooral voor het domein ruimte opvallend lager scoren dan leerlingen uit de referentiegroep. Daartegenover staan de resultaten voor het domein techniek, waarvoor de school opmerkelijk hoger scoort.
- De school analyseerde de fouten van de externe toets van ruimte. Net zoals voor wiskunde worden de verbeteracties en afspraken die daaruit voortvloeiden weinig geconcretiseerd of opgevolgd. Zo ontbreken gradueel opgebouwde referentiekaders in het beeld van de verschillende klassen.
- De leerkrachten zijn weinig vertrouwd met de leerplanvisie van wereldoriëntatie. In het recente verleden bestudeerde het team het leerplan, maar hierbij besteedde het nauwelijks aandacht aan de visie. De meeste leerkrachten focussen vrijwel alleen op de leerplandoelen van het eigen leerjaar.
- Op basis van aspecten uit het leerplan en een digitaal hulpmiddel hanteert het team een eigen systeem waarmee het meent het onderwijsleeraanbod in kaart te brengen en hiaten hierin op te sporen. Uit de gesprekken blijkt dat het systeem zijn doel voorbijschiet en dat het ertoe leidt dat de leerkrachten de samenhang van de leerplandoelen over de verschillende leerjaren uit het oog verliezen.
- De leerkrachten kiezen voor een onderwijsleerpakket als mogelijk middel om het onderwijsleeraanbod te concretiseren. Er ontbreken concrete afspraken over de manier waarop de leerkrachten met het pakket moeten omgegaan. Dit resulteert in verschillende benaderingswijzen, waarbij sommige leerkrachten het pakket veeleer zien als bronnenmateriaal, terwijl anderen het vrij strikt volgen.
- De school onderneemt acties om meer samenhang in het aanbod na te streven en heeft hierover ook een specifiek document opgesteld. Momenteel hebben de acties niet het gewenste resultaat en vertoont de onderwijspraktijk en het leeraanbod weinig samenhang.
- Uit de analyse van de leerlingendocumenten en de interne toetsen blijkt het leerinhoudelijk aanbod van wereldoriëntatie vaak beperkt te worden tot weetjes en feitenkennis. Er is weinig aandacht voor onderwijs dat impulsen aanreikt aan leerlingen om ook belangrijke vaardigheden en attitudes te verwerven.
- De analyse van de documenten toont aan dat verschillende leerkrachten de lessen wereldoriëntatie zeer summier plannen. Ze beperken zich in hun dagplanning vaak uitsluitend tot de vermelding van de naam van het onderwijsleerpakket. In hoeverre de jaarplanning of andere planningsdocumenten dit opvangen, is niet duidelijk.
- De leerkrachten hebben de opdracht wekelijks te reflecteren over de gerealiseerde onderwijspraktijk. Ze noteren in hun reflectie systematisch dat de aangeboden doelen en eindtermen bereikt zijn. De wijze waarop ze dat vaststellen kunnen de meeste leerkrachten moeilijk verwoorden.
- Er zijn leerkrachten die de onderwijstijd voor wereldoriëntatie ook gebruiken voor andere zaken die weinig of niets met dit leergebied hebben te maken. De beperking

van de onderwijstijd voor dit leergebied hypothekeert mogelijk het bereiken van alle eindtermen.

- De leerkrachten realiseren werkelijkheidsgericht onderwijs door aanknopingspunten te zoeken in de eigen schoolomgeving, leeruitstappen te organiseren en meerdaagse activiteiten te organiseren. Ze spannen zich in om de lessen te laten aansluiten bij de interesse van de kinderen.
- De leerkrachten besteden doelgericht aandacht aan de verkeerseducatie en passen het geleerde ook toe tijdens leeruitstappen of op momenten dat ze zich met de leerlingen buiten het schoolgebouw begeven.

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Deskundigheidsbevordering

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze procesvariabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- De teamleden zijn op de hoogte van het nascholingsaanbod en kunnen hier volgens eigen interesse op ingaan. Het schoolbeleid voorziet de nodige ondersteuning en middelen om de individuele professionaliteit te verhogen.
- Er zijn geen specifieke verwachtingen omtrent de thema's waarbinnen individuele nascholingen moeten kaderen. Algemeen geldt dat elke nascholing een ondersteuning moet zijn voor de eigen onderwijspraktijk. De schoolprioriteiten zijn hierbij nauwelijks richtinggevend.
- De school maakt, ondanks het vrij jonge team, weinig gebruik van leren van elkaar. Hospiteren en intervisie zijn geen gangbare formele werkvormen om de professionalisering van de teamleden te verhogen.
- Begeleiding en nascholing die zich specifiek richt op beginnende leerkrachten is beperkt. Collegiale consultatie gebeurt vooral informeel en vooral op vraag van de beginnende leerkracht zelf.
- De teamgerichte nascholingen krijgen vooral inhoud vanuit werkpunten op schoolniveau en reflecties van het team op de schoolwerking. De werkpunten kennen veeleer een ad-hockarakter en zijn veel minder gebaseerd op een prioriteitenplanning op korte en lange termijn.
- De school inventariseert de interne en externe nascholingsactiviteiten die de personeelsleden volgden. Leerkrachten lichten de gevolgde studiedagen toe op de personeelsvergadering, maar de doorstroming van de verworven inzichten en kennis naar de praktijk op schoolniveau is zeer beperkt.
- De school doet een beroep op externen en de pedagogische begeleiding om haar te ondersteunen bij de professionalisering van het team.
- Het voorgelegde nascholingsplan is een opsomming van de gevolgde nascholingsinitiatieven, vooral van de individuele nascholingen van leerkrachten. In overeenkomst met artikel 8 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs (d.d. 08/05/2009) mist het nascholingsplan samenhang tussen alle vormingsinspanningen die erop gericht zijn de kennis, vaardigheden en attitudes van de personeelsleden te ontwikkelen, te verbreden of te verdiepen en begeleidingsinitiatieven die gericht zijn op organisatieontwikkeling.

4.2 Leerbegeleiding

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze procesvariabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- De leerkrachten tonen in hun dagelijkse praktijk een attente en zorgzame onderwijshouding. Vanuit ervaringen of professionele beroepsernst spelen ze intuïtief onmiddellijk in op de noden van hun leerlingen. Soms gebeurt dit meer intentioneel

doordat ze bij de planning reeds differentiatiemogelijkheden voorzien. Hoe ze dan die differentiatie zullen organiseren en wat deze concreet inhoudt, is niet duidelijk.

- Het zorgbreed werken kreeg op schoolniveau pas het afgelopen jaar opnieuw een impuls met de aanstelling van een nieuwe zorgcoördinator. Zeer recent is er een nieuwe leerkracht gelijke onderwijskansen aangesteld.
- Het handelingsgericht werken met een gefaseerde aanpak vormt de basis voor de schooleigen zorgvisie. De school werkt samen met het centrum voor leerlingenbegeleiding en de pedagogische begeleiding om zich hierin verder te bekwamen.
- Momenteel beschikken niet alle leerkrachten over de nodige kennis en handelingsbekwaamheid om de zorgvisie in de praktijk om te zetten. De deskundigheidsbevordering van de leerkrachten op dit vlak gebeurt niet vanuit een schoolprioriteit om zich als team in het handelingsgericht werken te bekwamen.
- De leerkrachten volgen de ontwikkeling van de kleuters op basis van gerichte en occasionele observaties.
- In de lagere afdeling volgen de leerkrachten de leervorderingen van de leerlingen op aan de hand van verschillende, al dan niet gestandaardiseerde, toetsen. Sommigen maken doelgerichte foutenanalyses om gepaste ondersteuning te kunnen bieden. Anderen doen dit veeleer intuïtief. De ondersteuning gebeurt dan ad hoc.
- De begeleiding van leerlingen verloopt vanuit verschillende overlegmomenten. Dit kan resulteren in een handelingsplan, waarbij de school ook de ouders of externen betreft. Ook de leerling zelf kan zijn handelingsplan mee bepalen vanuit een eigen zorgvraag.
- Voor leerlingen die meer aankunnen dan het reguliere klasaanbod voorziet de school een aantal lestijden ondersteunende begeleiding (i.c. kangoeroeklas).
- Bij de evaluatie van de leerlingen vermelden de leerkrachten op het rapport een specifieke norm als te behalen minimum. Ongeacht de verschillende trajecten van de kinderen en de gerealiseerde differentiatiemogelijkheden ligt deze norm vaak voor alle leerlingen gelijk. In een enkele uitzondering bepaalt de leerkracht een norm die aansluit bij de beginsituatie van het kind.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De school komt uit een turbulent verleden. De directeur heeft de afgelopen jaren vooral sterk geïnvesteerd in de sfeer binnen het team. Momenteel zijn de noodzakelijke basisvoorwaarden aanwezig om samen werk te maken van pedagogisch-didactische prioriteiten.
- De directeur hanteert een participatieve en stimulerende leiderschapsstijl die de teamleden weten te waarderen. De besluitvorming verloopt op een democratische wijze.
- De school heeft weinig expertise om prioriteiten te ontwikkelen vanuit een duidelijke visie. Ze bepaalt prioriteiten veeleer intuïtief en richt zich hiervoor weinig op schoolspecifieke noden. Ook de visie in het leerplan zien de meeste leerkrachten niet als een belangrijk uitgangspunt voor actueel, hedendaags onderwijs.
- De school is stilaan meer bewust bezig met de zorg voor haar eigen kwaliteit. Ze maakt hiervoor gebruik van verschillende instrumenten en de ondersteuning van externen. De prille acties die zijn opgezet om aspecten van de eigen kwaliteit te verbeteren, vragen momenteel meer concrete opvolging en controle om te resulteren in successen.
- De werkgroep talenbeleid stuurt waardevolle initiatieven aan die de aandacht voor taalontwikkeling in de school verhogen. Effecten van deze aanzetten zijn vooral merkbaar in het klasbeeld van de kleuterafdeling. Op schoolniveau is het draagvlak niet voldoende breed. Doelgerichte acties om het talenbeleid over heel de basisschool heen gelijkgericht vorm te geven moeten nog worden opgezet.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- in de kleuterafdeling
 - de organisatie van de lessen lichamelijke opvoeding
 - de doelgerichtheid van de onderwijspraktijk
- in de lagere afdeling
 - de concretisering van het domein techniek
 - de aandacht voor verkeerseducatie

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- de ruimte voor de individuele professionalisering
- de aandacht voor kinderen met extra noden
- de intuïtieve zorgbrede aanpak in elke groep

Wat betreft het algemeen beleid:

- de aandacht voor de sfeer en het welbevinden van het team als voorwaarde voor het pedagogisch-didactisch ontwikkelingsproces
- het formeel en informeel overleg
- het participatief beleid

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- de validiteit van de afname van externe toetsen
- het gebruik van de onderwijstijd voor wereldoriëntatie

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- de afstemming van de nascholing op schoolprioriteiten
- het linken van het nascholingsplan aan een termijnplanning

Wat betreft het algemeen beleid:

- het gefaseerd doorvoeren van prioriteiten
- het systematisch opvolgen van aspecten van de werking

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- het realiseren van het leerplan en het bereiken van de eindtermen wiskunde
- het realiseren van het leerplan en het bereiken van de eindtermen wereldoriëntatie

Wat betreft de regelgeving:

- Nihil.

7 ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning:

- **GUNSTIG** voor het kleuteronderwijs
- **BEPERKT GUNSTIG** voor het lager onderwijs, omwille van het onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen en het nastreven van de attitudinale eindtermen voor:
 - wiskunde
 - wereldoriëntatie

8 REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 februari 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Ludo De Lee

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: